

TELEGRAFUL ROMANU.

Nº 51. ANUL XVIII.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditura foieș pe afara la c. r. postă, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditură. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciele din Monarchia pe anu anu 8 fl. era po o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii străine pe anu 12 fl. 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratelor se plătesc pentru prima oară cu 7. cr. și următoarele pentru a doua oară cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetare cu 8 1/2. cr. v. a.

Sabiu, în 28 Iunie (10 Iulie) 1870.

Invitare de prenumeratiiune

la „Telegraful Român”.

Pre o jumetate de anu (Iulie-Decembrie) alu anului 1870. — Pretul abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Transilvania și Monarchia austro-ungurească 4 fl. v. a.

Pentru România și strainatate 6 florinti.

Două abonanțe suntu rugăti a nu întârziu cu trimiterea prenumeratunilor.

Adresele ne rogămu a se scrie curat, și epistolele de prenumeratiiunea nă se tramite francate — adresându-le de dreptul la

Editură „Telegraful Român”
in Sabiu.

Evenimente politice.

Spatiul nu ne permite de a împlini promisiunea noastră din numerul trecut intru tōte. Începem cu tōte acestea a reproduce cuventarea deoarece Alessandro Mocioni, pre carea o vomu continuă în urmării. Cetitorii și voru face judecătă asupra cuventărei. Până atunci înse spunem judecătă strainilor asupra ei, carea nu poate fi suspecta, ca aru magul. În o cor. originale transisă din Pest'a 14 „Hr. Ztg.” dice că cuventarea acăstă a facută impressiune neobișnuită. În altu locu o numesce tactica abile a unui oratoru de tempul nou, deprinsu în parlamentarismu. Divariele ungurești incepandu dela „Pesti Napo” până la „Magyar-Ujság” astătătă cuventarea landă și de respectu către oratoru. Unele chiaru și aprobeză intru tōte cele rostite de oratoru. Diet'a ins'asi a recunoscutu însemnatatea oratorului, pentru că după tōte scirile ni se afirma, că ea a fostu conateniune la tōte cătă a vorbitu oratorulu, de să cuventarea dură prete dōue ore.

O percurgere fugitiva a cuventărilor in cestiușa organizare municipielor ne arata ca și cu astă ocasiune cestiușa naționalitătilor nu se poate evita de a nu fi atinsa. Irányi atinge, că ne-increderea naționalitătilor se nutresce prin projectu după cum e presentat de regim, Mocsáry numesce projectu declarare de resbelu naționalitătilor și o procedere artificiosa in magiarisare, precum era germanisarea lui Bach. Borlea, că română a atinsu mai specialu cōrd'a acăstă. Elu a biciuitu cu satira plina de efectu mai multe părți ale projectului.

Alta impregurare momentuoșa ne relatează divariele de Vienă. Ele spun ca bancă naționale din Vienă a decisu, că până cându nu se va regulă referintă a bancei către Ungaria, filialele sa privezie mai bine asupra intrepriudelerilor finanțiali ale Ungariei și asiā imprumutul celu nou ungurescu de premie sa se accepteze la casele filiale ale bancei din Ungaria numai precătu corespundu dotatiunile, iera la casele din Cislătani' sa nu se accepteze de locu. Mesură acăstă lovesce viat' a finanțele din Ungaria și va produce cursuri base si unu felu de necreditu, lovesce înse si unu numeru însemnatu de capitalisti cislătani cari cumperara harthii, ce de altmirea aveau garantie sigure.

In politie' esterna suntu dōue momente mai însemnante la ordinea dilei. Unul este perspectiva de a veni pretronul celu vacantu alu Spaniei unu principie de Hohenzollern și adeca Leopoldu, fratele mai betrănu (de 35 ani) alu Domnitoriu din România. Elu e ginerele lui Dom Fernando, fostul rege in Portugalia, buna sea din partea tataseu a fostu o prin-

cesa Murat, va se dica, cunstat'a lui Napoleon I, bună din partea mamei sale a fostu Stéphanie maredusa de Baden, nascuta vicomtesse de Beauharnais și fiia adoptiva a lui Napoleonu. Cu tōte aceste cetim, că pres'a franceze se sfia într'unu paroxismu de friguri politice din cauza acăstă. Dupa tonul celu iritatu alu presei franceze pote cugetă cineva că ne sfidu în prescă unui resbelu. Diplomatii suntu in deplina activitate nu numai in Parisu, ci in tōte pările și tota lumea se mira cum s'a pututu petrece tocmaiile cu Bismarck și Primăria in tacere incătu se pote surprinde lumea cu o faptă implită cum se dice că este primirea coronei spaniole de către susu disulu principie.

Alu doilea momentu este infalibilitatea papale, carea se dice că se va publica in 17 Iuliu.

Rezultatele călătoriei Archiducelui Albrecht la Varsovi' langa tiarulu rusescu suntu decoratiunea Archiducelui cu crucea cea mare a ordinului St. Georgiu și după „P. L.” esprimerea dorintei tiarului de a se intalni cu Imperatulu Austriei.

Revista dinaristica.

Pentru că să ne potem face oresi-care idea despre cele ce se petrecu astădi in România înregistrămu ce astătă de însemnatate după diariile de acolo.

Mai intăiu dice „Tromp. Carpat.” in uno articulu deosebitu intitulatu „partide din camera” urmatorele:

„Tōte jurnalele se ocupă și se preocupă de partidele ce ar si in camera și de împartirea loru.

Socotim prematura acăstă ocupare și precupare a jurnaleloru, pentru că, precum amu mai spus'o, la noi partide determinate nu suntu inca. Potieni omeni avemu despre cari se potem dice eu incredintare ca apartenătutu cutăroru său cutăroru principie, cutărei său cutărei sisteme de guvernare și chiaru ca aru potē fi amici politici stabili cutărai său cutărei personé.

Lucrurile ne dovedescu acăstă pre tota dlu'a in diseritele impregurări.

Caracterulu nostru politicu este nestabile că și positiunea nostra politica; și caracterulu nostru natural este nestabile că și clim'a nostra: ne stramutam cu aceeasi inlesnire și rápede dintr'o extremitate într'alta, că și efectele meteorice ale climei nostre.

Deci, este cu totulu de prisosu a calculă cum a sa fie și ce a sa facă aceste camere. Ne tñem strictu numai in ceea ce amu disu cându amu vediutu rezultatul alegeriloru, ca in aceste camere au intrat multe inteligenție eminente și multe capacitat̄ probate. Intruni-se voru acăstă spre acțiuni bune său spre acțiuni rele? Său se voru neutraliză, se voru desputernici unele pre altele și intr'unu casu și intr'altru?

Amu mai disu iera că privim cu bucuria intrarea in camera a tuturoru aceloru personé ce si au disu ele loro-si: fractiune libera și independentă, și cărora noi amu disu, privindu miscările și tendențele loru, partitul naționale și liberale in germene; și, amu combatutu vorb'a fractiune că ilogica și neesprimându nimicu.

Ilogica, pentra ca din ce corpuri pote fi acăstă o fractiune? Libera și independentă iera nu amu inteleșu in ce libera și de către ce independentă! Pre cându partita națională va sa dica: partit'a sclava, jurata și consacrată naționei și intereselor ei; precum și liberale ya sa dica tindiendo, din ce in ce mai multu spre libertate, nefacându nimicu contr'a libertăței.

Pentru acăstă, cercelându lucrurile in sine amu protestat contra unei numiri care nu era nici expresiunea nici definitiunea naturei lucrului.

Altă amu disu și altă dicem pâna acum, despre aceasta camera și despre natur'a ei.

Credem ca majoritatea inteligenților din tōte suntu de acelea inteligenție astimperate, găditorie spre bine și rationându asupra căilor conducatore mai de dreptul și mai sigura spre bine.

Agitările parapontisilor pâna la desperare, nu ne facu nici o impresiune, pentru că acești desesperati suntu pucini și cutediant'a loru se va domoli negresitu prin atitudinea ferma și decisa a spiritelor de ordine, de progresu, de libertate stabilă și rationată.

Sa nu se supere dura lectorii nostri déca nu suntem de parere sa facem si noi că celelalte juriile, împartiendu și sub-împartiendu aceste camere in atăt'a rosii, atăt'a albi, atăt'a fistichii, in atăt'a cuizisci, atăt'a carlisti, atăt'a kogalnice-niști, atăt'a iepurenești, pentru că tōte acestea suntu după noi nimică góla, și nu potu avea altu rezultat de cătă rezultatul tragerei cu bombii de către băbe.

Credem ca este bine, indată după constituirea camerelor, conformu constituui, sa mergă deputatii și senatorii prela treblele dumnealor, pentru că este tocmai timpul adunării productul muncii de pre cämpuri, și tocmai timpul cantării de sanetate.

Lăsă silința ce pune jurnalul „Romanul” sa continue acum lucrările camerelor este pentru că cei ce nău muncită nu au ce recoltă, și pentru că cei ce au sa lucreze in camere după post'a și ordinile jurnalului „Romanul” suntu tocmai de acăi cari nău prea muncită și cari nu prea au ce recoltă.

„Camer'a” dice „Rom.” nuva tienă nici mană siedintă publică, din cauza ca raportatorele secțiunii a 8-a singura in care guvernul are majoritatea, nău avutu inca destul tempo pentru a depune raportul seu in privint'a verificării alegeriloru, de să nu este nici o contestare seriōsa in acea secțiune. Pre cătă puturamă astă, se speră ca pâna Mercuri guvernul va voi că și acea secțiune sa prieve a gasi tempo pentru a-si termină raportul.

Acii carii mai au trebuita de explicari și de dovedi, in acăstă privint'a nău de cătă a trece la senat, pentru a le gasi clare și depline, căci este d. Ioanu Manu, care nici odata nău mersu și nu merge colindu.

In siedintă senatului de astădi, ministrul de finanțe cere că senatul sa avizeze pentru completarea membrilor curției de compturi conformu legel. La acestea cuvinte ale ministrului, d. Ioanu Manu dice că senatul nu se poate occupă nici chiaru de acăstă lucrare, mai multu mecanica și prescrișa de lego, și ndu-ca elu, precum și camer'a nău de o cam-data alta missiune și altu dreptu, după guvernul și după d. Ioanu Manu, de cătă a-si verifică titlurile.

D. Ioanu Manu, acumu că totu devenită, a fostu sincer și claru: a spusu verde ceea ce voiesce guvernul, a trasu perdeau'a și-a arestatu in tota frumsetă ei uciderea, junghiarea regimului parlamentar. Sa constatam inca ca nici unu membru din senat nău protestat, și ca astfelui senatului intregu a primitu ca guvernul sa duca in tacere la junghiare constituuiua și cu densa naționea româna.

„Inform. bucur.” in „Buletinul dilei” loru vorbescu despre camera asiă:

Camer'a termină adă Sâmbăta verificările in secțiuni. Pre Marti credem ca va urmă siedintă publică și se voru proclama deputații necontestati, după care voru incepe fortunoselo desbateri asupra alegeriloru contestate și mai alesu patate de sânge ori de infamă cooperare a bandelor.

Senatul s'a constituit. Presto pucinu va potea se-si dăe si biuroul definitiv.

Atunci va vorbi cu ministeriul si negresitua va vorbi cu duhulu blândeștei, ce caracterisează pre barbatii maturi, că membrii acestui corp înalt.

Come'ră, în siedintă de adă (Sâmbăta) a mai transis la secțiunile verificatorie unele proteste noi primite, relative la alegerile dela Pitesci si Némtiu. Abia raportorele secțiunii I a d. V. A. Urechia a depus raportul seu. Din cauza acestei întârzieri presedintele nu putu anunța siedintă publică pre lunii. Credem, o diseram, ca va întârziă începerea constituirei camerei pâna Marti. Secțiunile au terminat, înse mai târziu verificările, atâra de a 8-a (col. IV Prahova) si a 5-a (col. III Ilfov).

„Pres'a“ in nr. de Vineri face ochi dolci fractiunei. De să n'a invităt'o la banquetul oménilor ordinei, bine-văzute înse acum a o dismerdă, dragul'ă, și ai spune, cu draganele, ca o considera facandu parte din marea perlă a strădei Pensio-natului...

Adunările grupurilor au începutu. Agentii oficioși recrutăză pionii pentru nouă partidă de siaku ministeriale. Dara si opoziția se inscripează... Iei coeau unele înseilări de adunări... Ele sunu inca tenuete sub obrocul. Ni se dice ca se voru produce frâncu si leal preste pucinu si ca chiaru pessimismul nostru va fi invinsu, prin concordia ce ni se va probă ca se poate stabili între grupurile marei partidă liberale.“

Cuventarea dep. Al. Mocioni din 2 Iuliu în diez'a Ungariei.

Onorata Casa! Dêca în butul micii mele poteri îndrasnescu a luă parte si eu in astă discussione de mare importanță, nu facu acăstă magulită de speranță, ca dôra slab'a mea voce aru putea se apese cevasi cumpen'a, căci in astă privintia sunu cu multu mai chiamati acei membri ai onorabilei opoziții, cari ori ca vorbira naînt de mine ori voru intră in discussiune după mine.

Intenția mea este numai sa aretu motivele, cari conduce volu meu, ce am sa-lu dau in astă causa. A tacăt despre acele motive, într'o cauza de importanță atât de mare, aru însemnă a lipsi de la detorintia.

Nu poate fi intenția mea a intră in combaterea acelor cuventări esclatante in feliile lor, ce le audirămu in dilele acăstea si astădi. In cătu astă cu cale a le face unele observații, acestea le voi areta atunci, cându voi insira motivele mele.

Numai in generalitate îndrasnescu a face nisice reflecții la cuventarea de unadă a duii ministru de interne, si la ea de astădi a condeputatului Szirmay. (S'audim!)

Dlu ministru de interne, s'a provocat la Prusia cu scopu de a sprința voturile virile. Se poate se smintescu, inca eu astă scîna ca adunantă provincială prusescă sa basăze pre alegeri de grupe

(categorii, clase) si ca in tota Prussi'a nu-să mai multu de 69 de voturi virile, capii familiilor vechi, dura nu-să 9400 si cătăva cum dise onoratul dnu ministru. Cele trei categorii le forma acolo posesorii mari de pămînt, orașele si reprezentanții poporului.

S'a provocat dlu ministru la Belgie, dicândondu ca si acolo suntu adunantie provinciale; si ne a detaiatu cu deamenuntul organismulu loru. Astă si acceptat de la densulu sa spuna si aceea, cum ca acolo adunantiele provinciale suntu organizate coratul numai pre bas'a reprezentarei poporului; astă si acceptat sa mai spuna si aceea, cumca in cerculu de activitate alu acestor adunantie provinciale, cade a candidă pre presedintii sie-cărui județiu de prim'a instantia, pre vice-presedinti, precum si pro asessorii județielor de a dou'a instantia.

Onor.d. ministru uită sa ni le spuna si acăstea; deci eu amu credutu de trebuinta a-i întrăi desiertaciunea. (Claritate si placere viua in stâng'a.)

Onor. dnu ministru ne-a dovedit cumca guvernulu, când a compusu acestu projectu de lege, si-a avutu o tendință principală ca, pre la târziu statele existente se cercătă instituții si acele principie, cari marescu poterea guvernului pre cont'a libertatei (Stâng'a: adevaratul e, astă e) si apoi din principiile imprăștiate printre acele state sa ne compuna unu întrău organicu, menitul pentru noi. (Aprobări in stâng'a.) Cumca acăstă ustanitoria strădintă a sea n'a remasă fără de rezultat, ne e martoria proiectulu de lege. (Stâng'a: Adeveratul, astă e.)

Dar on. dnu ministru ne-a mai dovedit ceva, ce este inca mai tristu si ce eredesmu cu nepotinția, si despre a cărei posibilitate numai de unadă me convinsei, adeca ne-a dovedit ca astădi unu guvern parlamentar, pre scen'a Europei a denegat apriatu si eu tonu înaltu principiul fundamental alu intregei vietii sociali si politice din tempulu nostru (In stâng'a estremă abrobați vivaci); inca mai multu, cu tonu pateticu prochiamă cumca nu numai întrăga sistem'a de guvernare, ci si existenția statului voiesce s'o basăze pre prerogativele posessiunei, astă-dare pre poterea materială, pre forță. (Aprobări sgomotosa in stâng'a, protestari in drăpt'a). On. Casa! Acăstă e o urăriune trista a slării noastre politice, a pușetării noastre, la carea se facu atâta provocări in decursu discussiunei. (Stâng'a: Adeveratul, astă e)

On. condeputatu Szirmay ni-a tientu o cuventare, a cărei valoare întrinsecă e esclintă. De-si me impartasiescu la principiile frunzose ce le-a disu in celelalte, totusi marturisescu ca n'astă si in stare sa le nsiediu într'o sintacsa atât de placuta cum face densulu acăstă.

Insa mi se pare cumca in vorbirea lui se intinde de a lungul o mare contradicere.

Ori ca principiul democratic, acelu mare si ponderosu, asediatu in sintacsa frumosă, este o

convictiune seriōsa a duii deputatu; si atunci nu usc cum a potutu partină proiectulu de lege?

Ori ca in seriositate partină proiectulu, si atunci, se Ve rogu de iertare, ca eu amu unu picu de indoieala despre convictiunea seriōsa a dsale. (Claritate in stâng'a estremă; miscare in drăpt'a.)

Dupa acestea, dati-mi voia a veni la obiectu. (S'audim!) In a mea parera, primirea său neprimirea se-sti proiectu de lege, depinde de la deciderea alorū trei cestiuni prealabile.

Cestiunea prima: In tiér'a nostra, introducerea sistemei de guvern parlamentar si de responsabilitate ministeriale, face ore că sistem'a de self-governamentu (autonomia in guvernare si administrare) neschimbata in esintă ei adeverata, se devina de prisosu, său nu? — Dêca nu,

Ore self-governamentulu adeveratu si curatul alu municipielor, este necompatibile cu guvernulu parlamentarul său nu? Dêca nu,—si după ce guvernulu in man'a acestela, nemicesce totusi in esintă sea self-governamentulu municipielor,—este adeveratu cum ca caus'a, carea l'au indemnăt pre guvern la acăstă, nu pote sa fie o cauza de constitutione său de administratione, ci guvernulu ochesce o cauza politica mai inalta;

Deci a trei'a cestiune e: Ore acăstă cauza politica, carea l'a indemnăt pre guvern la calea ce apucă, este in consonantia, său nu, cu interesele supreme si bine pricepute ale tieri? (Aprobare in stâng'a estremă.)

De la deslegarea cestiunei din urma depinde primirea său neprimirea proiectului de lege. (Aprobare in stâng'a estremă.)

Am de cugetu sa intru in esaminarea acestorū trei cestiuni, spre cătu mi-ajungu ale mele poteri slabe.

La intrebarea prima astă credu ca responsulu nălu da ins'a-si sistem'a de guvern parlamentar, natur'a responsabilitatei ministeriale, si credu ca purcedu pre cale buna dêca in astă privintia voiu tieniea in vedere pre Anglia. E recunoscutu cum ca in Anglia sistem'a parlamentara si corolariu ei, adeca responsabilitatea ministeriala, s'au desvoltat numai cu incetul si pasu de pasu. In luptă mare si lungă, ce s'a portatu intre parlamentu si intre poterea absolută a regelui, si in care invinsu parlamentul, a căruia victoria o revoluție mare si săngerăsoa o sanctiună probabilmente pentru pueră; naînt de târziu, prin multe procese ce s'au facutu organelor executiv si prin numerose președintie s'a desoltu aceea sistema de responsabilitate ministeriale, ce astădi o cunoscem cu numul de responsabilitate juridica.

Responsabilitatea juridica otarește sueră de activitate a poterei executiv, de după form'a esterna. Obiectul responsabilității juridice pote se fiu numai o săptă său o missiune apriata, constatata după

FOISIORA.
Teatrul român in Sabiu,
Din recensiunile căte s'au scrisu in fătu acăstă, precum si in fătu nemtieșca de aici „H. Ztg.“ rezultatul scurtei sessioni, cu care ne ouără societatea dlu Dr. Millo din București in văra acăstă, este favorabilu in dōue directiuni generali, in directiunea artei si in directiunea aprelui artei. Cătu pentru cea dintău avemu sa o dividăm intre piese său valoarea loru si intre reprezentatori său abilitatea loru pre scena. Ne vomu sări pre cătu vomu putea dela datin'a de a si prefigurosi, din națională lucrului, va se dica pentru ca suntemu poate la finitul incepătului, dura totu suntemu inca la incepăt in ramul acăstă de civilizație.

Pieselete ce le vediorăm pre scena desfășurandu-se dinaintea ochilor nostri, au pretiu, si valoare poetica. Acăstă nu se poate contestă. Sunu in parte ince pre locale si fiindu-ca impregurările noastre, intielegemul ale romanilor, sfara de limba, proverbele si obiceiori, părta inca in mare parte marcă deosebirei după sörtea, politica si sociale, nu e mirare, ca ele no intă totu deun'a pâna in fundoul animei acelora ce nu cunoscu d. e. in casulu de fată, mai de aproape România. Altă e la Brasovu, unde comunicatiunea eea continua cu București si cu România au pusu pre spectatori de multa in puseiunea de a intielegi totu ce

cuprindu piesele. Alte piese de-si sunu locale precum „Prapastiile Bucureștilor“, „Jieanolu“, fiindu-ca au o materia ce cuprinde in sine moravuri si intemplări mai generale, prindu numai de cătu mai bine, de si cum e. d. e. cea dintău ne infatișează unele lucruri, cari pre aici prin cercurile noastre sociali mai nici se pomenescu. Pôte, ba e verosimilu, ca națur'a noastră mai seriōsa, mai streina de feiabilită, dura si mai pucinu atinsa de valurile lumii mari, inca ni a imprimat caracterulu acăstă si astă de aci vine de seriosulu eroișu ne impone mai multu de cătu basnulu comicu. Cându amu crede ca priu aducerea unor dovediri in partea acăstă nu amu provocă presupunerea, ca voimur sa facem aluziuni, amu treco la date mai marcate, la date, unde se vedea atenția cea inordnată a auditoriu-lui, la piese, cari erau cu totul afara din viața națională, inca fiindu ca reprezentau idei de moravuri in genere erau la noi bine primele.

O consolatiune mare trebuie sa fiu pentru fia-care română, ca s'a desfundat in fătu isvorul vietii curățări naționale si in directiunea acăstă. Noi vedem in literatur'a noastră atâtă aici la noi, dura mai multu in România, primele incercări pentru de a dă viația scenei române, si acăstă după noi e unu avantagiu mare.

Dara sa nu uităm ca scena română are mai multu decătu amu pututu noi vedea. Cându puterile noastre materiale aru fi astă de regulate, ca sa putem avea pre scena noastră ceea ce se poate

d. e. pre cea din București, din Iasi, Galati, Craiova etc. atunci amu vedea ca drame cum suntu „Stefanu celu mare“, „Radu dela Afumati“ si alte de valoarea acestoră au ajunsu sa satisfaca si pre spectatoriulori ori cărei scene. In privintă acăstă inse are sa lucre multu si desvoltarea vietiei generale naționale, carea pentru noi individii merge inacătă inainte, pentru totalitate inse vedem ca merge inainte si nu sta nici decum pre locu. Ba noi, audiind cantecele din deosebitele piese reprezentate in cele sîse representări, ne amu convinsu mai multu, ca din materialulu celu bogatul alu arielor naționale, preste pucinu vomu ave si opera curată națională. Unu Rossini ne aru trebul, carele din „Jieanolu“ sa ne creeze o opera, precum s'a creatu din drava „Wilhelm Tell“.

Cătu pentru puterile execuționale avem pucinu de disu. Societățile pre care avurămu norocire sa le vedem debutându inaintea noastră, ne au convinsu ca de puteri amu dispune de ajunsu. Cu deosebire societățile din urma a duii Millo ne a arătat omeni destri in art'a dramatică. Ambe societățile inse ne au infatișat marimi de ale artei, si care la inaltimea loru in directiunile sele.

Apreliitorii. Acești'a, după impregurările noastre sociale sunu inca pucini concentrati in cetăți. Ei sunt risipiti in târziu pările. Unu reu nu numai fată cu teatrul, dura si cu alte impregurările sociale si chiar si politice. Inse e destul si sunu.

recerintele probelor juridice, și contraria cutarei dispozitiei chiară a legii, — dăa nici odată, obiectu alu responsabilității juridice nu pote sa fie spiritul, ce este atât de anevoie a-lu defini și totu se manifestă în toate faptele și în toți pasii poterei executive. De ore ce este invederatu, ca nu se poate o legislație atât de detinătoare, încătu se fia capace a regula prin lege relațiile de mii de feluri ce se desvoltă din viața de statu și ni se prezinta în fia-care di; de ore ce mai departe este de asemenea invederatu, că problema poterei executive nu este numai a execută, ci ca are și alta problema mai înaltă: e invederatu cum ca pre lângă responsabilitatea juridica poterea executiva cu tendinția anticonstituțională totu mai are destul posibilitate ca, strinsu între marginile legilor, să-si bata jocu de drepturile parlamentului într-un modu contrar constituii, său se creeze astfelui de contraste între parlamentu și poterea executiva, care sa facă cu nepotinția ori ce viță sanetosă de statu.

A sentiu acăstă parlamentulu anglu, și de aceea inca la imprecesuarea lui Damby, Lordului High Treasurer alu lui Carol II, s'a statorit acelu principiu cum ca ministrul e responsabile nu numai pentru că faptele lui se fia legali, ci ministrul e responsabile pentru întrigă procedura că sa fia conformă scopului (corespondentă). Atunci, pentru prim'a data, Anglia statorii principiul responsabilității politice. Aceasta responsabilitate politica schimba esențialmente responsabilitatea ministerială.

Intrebarea ca: corespondentă e procedură lui, său nu? — nu se poate decide nici cu principiul jondicu nici alta cutare principiu de o validitate generalminte recunoscute; ci intrebarea depinde pururea dela priceperea individualului, și asiā pururea o decide majoritatea.

Urmarea naturală din acăstă e, ca responsabilitatea politica acum în principiu eschide independența puterei executive fată cu majoritatea din parlamentu, și o supune acăstă cu deseverire, căci nu se poate sustine numai pâna ce majoritatea i asta procedură de corespondentă; inse nefiind legată în asta privinția nici de o regula obiectivă, ci numai de parerea unei majoritati schimbătorie, executivă devine supusa deplină acăstă, iera o executivă atât de supusa sub majoritatea parlamentului nu se poate intipui altintre de cătu prin guvern de partita.

Guvernul de partita nu va se dica altă, decătu, ea între guvern și partita lui este identitate în ceea ce privesc principiile fundamentale și cele mai ponderoase ale intregei legislații și administrații. Aceste principie nu suntu altă, decătu esfintările unei priceperi mai multă său mai putieni chiară despre idealu de statu și ale combinației intereselor proprii, ce nu se potu deslipi de slabiciunea omenește; — deci între guvern și partita cauza sa fia unitate de interes. Asiā dăa în viță practica guvernului de partita nu va se dica altă, decătu ca guvernul, carele e capul puterei executive, în faptă e totodata și capul legislației. Guvern și partita, nusu dău făntje, ci una.

Acum eram în tempulu celu mai ocupat de lucrul câmpului, cându nu putea veni fia-care sa asiste la toate reprezentările, ci veneau unii la unele altii la alte reprezentările și cu toate aceste casă afara de un'a data a fostu plina. Straini au fostu pre putieni. Cându au fostu mai multi voru fi ajunsu numerul de treisdeci și în locuri neînsemnate.

Puterea cea mare a radimatu dăa numai în români.

Dupa inteligintă, neguigatorimea și industriasi nostri din locu, cei din partile despre monte, car se ocupă mai multă cu speculațiunile, negotiu etc. de felicitate acestora, au datu contingentul celu mai însemnatu. Se intielege ca pentru sesiuni mai indelungate contingentul din afara aru puté cu anevoie asistă la toate reprezentările. Dăa sa nu ne uităm nici de impregiurarea aceea, ca generalitatea ce se radica acum, intielegendu interesele de specula și negotiu ce i le va oferi drumul de fericire se va trage la celălăi, și asiā acei ce astădă trebuie sa caletorășca mană voru fi, celu putieni o parte, stabiliți aici. Locuitorimes de prin pregiu fără deosebire de nationalitate, va trebui sa dea în viitoru unu contingent mai mare de fitori cetățieni, prin urmare și romanii se voru mai imbrăți. Această aru fi și naturalu, pentru ca impregiurul cetăției d. e. a Sibiuului ei suntu mai numerosi și ei suntu cari produc materialu multă pentru industria și negotiu și ei dăa în viitoru voru caută a exploata întreprinderile loru de aci

Guvernul parlamentariu, în practica nu insémna altă, decătu ca poterea supra legala și executiva e întrunită într-o mâna, în mâna guvernului, — și ca la întrebuintarea acestei poteri, întrunită în o singură mâna, guvernul nu e restrinsu decătu de unică margină și acăstă unică margină nu este legea, — ci interesulu de partita.

E invederatu de aci cum ca responsabilitatea politica, carea în principiu eschide independentă guvernului fată cu majoritatea parlamentului, eschide totodata și domnia legei. Iera, de ore ce aru fi absurditate a presupuue despre majoritate, că aru trage la respundere pre ministeriu din cauza că s'a portat precum este interesulu ei, responsabilitatea ministerială va se dica, cum ca ministeriul e responsabile numai pentru astfelui de pasi, cari aru fi indreptati în contră interesului seu propriu (charitate in drăpă).

Cu acestu adéveru numai la apărere e în contrastu cercușanti, ea adesea majoritatea cu voturile ei decide contra guvernului său, și totu-si guvernul săi tiene portfolio, în tocmă precum se înțempează și la cestiunile de cabinetu. Tote acestea, nu suntu altă, decătu împacarea amicabilă a intereselor secundare în favorulu unitatei de interese mai înalte. (Aprobare în stângă extrema.) Votul de neineredere său schimbarea guvernului, precum și dreptul de a disolvi reprezentanța, numai la apărere suntu în contrastu cu acea splicatiunea a parlamentarismului, ce îndrăsnii a vio dă, pentru că de si într-o parte său se voru schimba persoanele de după rezultatul alegerilor, de-si cu acăstă schimbare va sa se schimbe și cuprinsul intereselor, totu-si nu se schimba rolele, nu se schimba esința, domnia intereselor.

Deci responsabilitatea politica, în principiu nemicește domnia legei, și o înlocuiesce cu domnia intereselor. Dăa sa vedem mai departe.

Fără dreptu de ordinatiori de nevoia, nu se poate guverna. Pe baza dreptului la ordinatiori de nevoia, guvernul e impotritu, mai inderat, ori ce lege există a o suspinde în parte său de totu, și spre acăstă a folosi ori ce mijlocu ce-i sta la despusei.

O definitiune juridica despre starea de nevoia orii de sila este cu nepotinția. Tote casurile sării de sila, precum și mijloacele de întrebuitate în asemenea casuri, nici casuistică cea mai ascuțită nu le poate prevedea spre ale regulă. Dreptul la ordinatiori de sila, (deca interesele supreme ale statului nu vremu sa le sacrifică formalismul) numai e margină i potemu pune materialimente, căci formalimente, se potu mai multe, — și acăstă margină e, ea se indreptăsește guvernului a suspinde de totu său în parte verice lege, cu excepția unei, cu excepția legei electorale pre a cărei a basea se compune parlamentului, căci nu se poate intipui astfelui de stare de sila, carea se justifică de către guvernul face impossibila de judecarea procedurei cele proprii naintea pacientului legalu.

(Va urmă.)

din locu mai cu efectu de cătu din departare:

Cătu pentru aprițare amu vediutu ca acăstă nu e fanatismul naționalu, cum lu vedem manifestându-se la alte popore, în impregiurări de aceste.

Ardelenii nostri preste totu, încătu nu suntu atacali de strainismulu importat de unii altii, preici pre colea, și la noi, cugetă și cugetă seriosu. Dece rezultatul cugetării i dictă modulu aprițiori o face în favoarea său defavoarea obiectului de aprițuire. Această este preste totu fiera cea sanătoasă românescă și carea aru trebui sa ni o pasătrămu și cu densa sa pastrămu acelu naturel, care vine, ne vine a dice, din fondul celu mare de cultura credință din generații în generaliune dela străbunii nostri.

O pretensiune amu mai observatutu ca are publicul nostru și adeca, piesă teatrală sa fia bine marcata, sa infisișează său comedie său drama său tragedie, numai caracteru precisu sa aiba și apoi scenele sa aduca variatiune continua; conflictul sa crește pâna la deslegare prin catastrofa, deca e tragedia și fără catastrofa deca are sa fia drama.

Incheiamu reflecționile aceste cu dorintă ca la anul viitoru sa putem salută o tropă și mai numerosă că cea din anul acestă și amu doru sa reămna pentru mai multă decătu și se reprezentă. Dorim în fine că și publicu sa mai crește la număr, că ostenelele artistilor sa nu reămna ne recompensate.

Joi în 11/23 l.c. se adunara adeca în Cernavoda la 4000 de barbati, fără de muieri și fără de copii, după dis'a din evangeliu; printre acesti-a 180 de preoti, mai toti patronii bisericilor din nobilimea națională, amplioati, invetatori, oraseni și tierani din toate partile țării, căci mai ca fiecare comună de satu trimisa căti-vă ablegati.

La 8 ore de dimineață veni mulțimea poporului la biserică catedrală și, după ascultarea slujbiei și a docologiei, carea se facu de trei preoti, merge la locul destinat pentru adunare în grădină publică, unde su intimpinata cu un eveniment de buna venire din partea comitetului conchiamatoriu.

După alegerea biroului se constituia adunarea functionându că presedinte d. Georgiu de Hormusachi, că vice-presedinte d. protosingelu Veniamin Iliută și d. Alessandru de Costinu, iera că notari d. spiritualu Grigoriu Vorobchieviciu, d. parochu Artemiu Berariu și dnii profesori Ioanu Sbiera și Ioanu Litvinicu.

Obiectul principale despre care s'a tractat, fu autonomia bisericiei ortodoxe din Bucovina în afacerile sale bisericesci, scolare și fundaționale, pentru aceea mai nainte de totu se facu raportu de d. Georgiu de Hormusachi despre pasiile pâna acum în cauza acăstă și despre starea lucrului în prezent, iera după densul facu asemenea raportu în limbă roșnei d. profesorul Mihail Calinescu, spre a medilozi intielegerea lucrului și creștinilor ce nu prea intielegu limbă română.

Deschidiu-se desbaterea asupra propunerilor, facute de comitetul convocatoriu, vorbind unul după altul sieple oratori, și anume: d. parochu Artemiu Berariu despre suținția autonomiei bisericesci și despre congresu, că organu reprezentativu spre exercerea autonomiei, d. profesorul Ionu Sbiera despre indreptătirea bisericei, de a posiedea și a administra autonomu averea sea propria, specialimente despre urdirea, destinația și dreptul de proprietate alu bisericei ortodoxe din Bucovina asupra fondului său religiosu; d. primaria din Crasna Grigoria Iliută despre indreptătirea bisericei, de a avea școli și instituții proprii confesionale, precum și despre cumpenitarea caracterului confesionalu alu școlelor pentru poporul nostru; d. profesorul Ioanu Litvinicu despre indreptătirea comunitatilor bisericesci, de a-si alege pastorii și archipastorii loru; d. parochu Georgiu Piotroschi despre valamarea garantilor, date de regimul c.r. la ocuparea Bucovinei și specialiment la primirea moșilor episcopesci, monastiresci și bisericesci, sub administratiunea comună; d. Nicolau cavaleru de Vasilescu despre necesitatea concordiei între toate staturile poporului bisericescu spre a poté eloptă autonomia deplină a bisericei. Dorindu-se de a se desfășura cele vorbite și în limbă rutene pentru poporenii din comunitate, unde se vorbesce, mai multă rușine, d. consilierul consistorialu Ioanu Zurchanu înălțându astădă dorința. In fine d. Vasile Stefanico, unu orasianu betonu din Sirite, respusă astă dicindu la toate prin respirarea consimtiementul din partea adunatului poporu cu cele vorbite și propuse.

Despre toate evenimentările oratoriilor se poate dice, că erau demne de densii și de adunarea unui popor mai cu séma de origine română căci toate erau drăguți cu o pricepere politică și de o caldura patriotică, carea facu sa trasera înimele adunării. Unii adeca versau lacrimi de bucurie, altii intrerumpeau pre vorbitori cu respicarea consimtiementului la cele dorite și a parerei de reu la cele suferite, iera mai cu séma prin intonări clasicilor de „se trăiescă“, și totu poporul strigă cu o gură; „ajuta Domne la tăta lumea și nouă; lauda lui Dumnedie ca amu ajunsu aceste dile.“

După finirea desbatelor se primira cu unanimitate următoarele rezoluții:

Adunarea poporului dreptordiniosu din Bucovina respică parerea sea de reu, ca regimul constituciunale de mai năioate, prin feluri de proteste au totu denegatul devenirea bisericei ortodoxe din țără în posesiunea autonomiei deplină, protestându solemn în contră tuturor actelor referitoare la sfacerile bisericesci, scolare și fundaționale, ce s'a executat pâna acum și s'ară execută în venitoriu fără de intielegerea și voită autorităției și a comunității bisericesci.

Sa se facă o adresa la consiliul de ministri pentru convocarea cătu mai corendă a unui congres bisericescu constitutiv, ale căruia decizii, pre calea desemnata de constituiune (art. 15) sa se asternă spre sanctionare din partea coronei.

Sa se invite consistoriul, de a continua conlucrarea sea energica spre eluptarea deplinei autonomie bisericescii.

Dupre primirea resolutiunilor, se alese un comitetu de 45 de insi, din preoti si mireni, care sa aduca la indeplinire conclusele adunării si sa faca toti pasii necesari, spre a realizá dorintile poporului.

Cu acésta finindu-se obiectele puse la ordinea dílei, mai rostii presiedintele adunării d. Georgiu de Hormusachi cuventul de incheiare, unu cuventu, precum mai ca nu audi inca bunul nostru popor si, dupre urarea M. S. imperatului cu „se traiésca“ declarându la 3 ore de amédi adunarea poporului de incheiata, in cea mai buna ordine si numai cu felicitari cordiale din partea intiligintiei si cu cantari de bucuria din partea agricultorilor si pecurarilor se dusera fia-care in caleasea. „Albin'a“

Romania.

I. S. Domnulu a primitu in audientia pre d. consulul generale alu Greciei, care a avutu onórea a presintá I. S. o scrisore a M. S. regelui eleuilor.

Totu eri I. S. a primitu pre mai multi din domnii reprezentanti ai puterilor streine, intre cari pre d. Melinet, aginte si consulul generale alu Franciei; pre d. Green, aginte si consulul generale alu Angliei, precum si pre d. reprezentante baronu Zulauff, cari pleca in congediu. I. S. n'a parasit palatul din Bucuresci decat pro la 6 ore sér'a, fiindu ca a mai primitu si alte audientie particulare.

Varietati.

** Ni se tramite spre publicare urmatorele, cari tratéza despre unu lucru pré de putieno interesu publicu in genere. Incetati pentru D-dieu cu lucruri de aceste, caci altu felu vomu si siliti a ve inchide colónele.

Declaratiune.

Cumca subsrisulu nu a abusatu de numele parochului Teodora Naritia nici odata, cum ca nu amu fostu eu corespondentele acel'a ce a combatutu frasene neadeverate si mistificatore a corespondentului anonim din Abrudu despre vorbirile intemplate cu ocasiunea alegerei deputatului clericale — care corespondente anonim nu se sfise a plesni unu publicu numerosu in satia cu assertiuni false si acum nu s'a gândit nici cătu de pucinu a seduce pre 18 insi ai intari acele neadeveruri, pentru care saptă acum voru avea a se rectificá inaintea tribunalului de presa din Sabiu, si a căruia decisiune mi reservez a o publica in colónele acestui dijariu. Dechiaru cumca corespondint'a d. Teodora Naritia este a lui, precum elu o recunosc si acum. Iéra cu privire la intrebarea pusa implinirea mandatului meu ca deputatu nu sum celor 18 insi cu nici unu respunsu detoriu, caci domnia-loru ca preoti nu m'a alesu si nici au doreptu a me intrebá, ci cu facelu respunsu sum datoriu numai conscientiei mele si celor ce m'au alesu. Că cei 18 insi sa scie ca ce este eloçint'a d. protopopu I. Galu si indreptezu a se adresá cáttra on. publicu ce au luato parte la banchetul datu cu ocasiunea inaugurării gimnasiului din Bradu, unde d-sea a arestatu cei'a ce pote in art'a vorbirei. —

Deputatulu mirénu alu cercului XIII.

Epistola deschisa.

Frate parinte Dionisie! Eu dela articolulu predatu no me abatu sub nici unu cuventu si nice aceea o cunosc si fi adeverata ce s'a scrisu acum in próspetu din partea anonimului, cumca eu m'a-siu si declaratu in fat'a mai multor ómeni, onesti, ca respunsulu sub numele meu nu aru si alu meu si nu l-a-siu cunosc de atare. — Acésta o respingu din parte-mi si demintiescu caci déce venimus la pena voru mai si si altele care mai pre largu in fat'a publicului cetitoriu le voiu desfasiurá, prin acésta nu voiescu alt'a decat, a descoperi adeverulu, daru nu elu intunecá, apoi va judeca onoratulu publicu cetitoriu.

Sohodolu 14 Iunie st. v. 1870.

Teodoru Naritia
Parochu gr-or. in Sohodolu.

** La 13 Iunie a avutu locu unu accidentu pre calea ferata in comun'a Cosmesci, judeciul Sucéva. Acésta trista intemplare a provenit din cauza relei astediasi a sinelor, alu căroru nivelu

nesindu bine stabilitu si ele nesindu bine insiurate un'a cu alt'a, la punctul loru de unire, s'a produs o sfundare, astfelu ca matra locomotivei a venit de s'a opritu in capatulu celei de prima sine, rupendu-se si deplasandu sin'a de unde ia urmatu derailarea. Atunci, masinistulu, oprindu instantaneu aburei, tievele conductrice s'a spartu si masin'a dimpreuna cu unu vagonu, incarcatu cu bucate, s'a returnatu, cadiendu sub dens'a ingineriulu trenului, numitul Maresiu; asemenea a fostu strivitu unu vagonu incarcatu cu bagagile pasagerilor. Numai persoanele astate pre locomotiva au fostu atinse de acestu accidentu, dintre cari doi focari, doi masinisti si unu ofisiant au si murit uiera din pasageri n'au fostu nici unul ranit. O locomobila a fostu adusa de la stati'a Pascani, spre a transporta la destinatia vagonele cu pasageri.

** Bandistu prinsu. Afâmu ca vestitulu hotiu, de prin judetiele invecinate cu Bucuresci, numitul pre acolo Stanu Golea iéra pre aicea se portá cu numele de Stefanu Aleșandru, judecatu de tribunale pentru hotii si omoruri, condamnatu la inchisore pre viétila, si care in anulu 1868, ucidiendu sentine'a dela arrestu, au fugit, — s'a prinsu alalta eri de cáttra politia. Se dice ca acestu tilheriu vajnicu, este siefulu bandei ce de mai multe ori au esit prela drumurile din giurulu orasului nostru, batendu demorte si predându pre nenorocitii ce le cadea in mané; acésta s'aru si probat din lucrurile gasite la elu, dela pradarea de curendu a tinerului lassyanu, a doi harabagii si stâlcirea a unor curieri care erau cu dinsii. La cele din urma, saptasiulu singuru au declaratu astazi crimele in presenti'a dui politiai, a dui procurore si a dui lassyanu; intre altele ca elu au impuscatu si pre 2 dorobanti ce-lu urmare, ca din nechiduiintia au suserit, scapându tilharia.

Bandistulu sta orestatu, urmându-se instructiunea. — Se dice ca d. politiai, din propriele sele mijloce, aru si cheltuitu 5—10 napoleoni, cu urmarirea acestui hotiu.

S'a mai prinsu eri inca unu potlogara Némtiu, care predându pre uno otelieru dela Brail'a, de vre-o 50 napoleoni taindu-i pantalonii si bezunariulu, de unde-i au scosu pung'a cu bani, — s'a refugiatu aici, dara au datu preste ipsita, prindiendu-lu politia.

** Gardistulu civicu. Din Galati scrie: Comerciulu. Miscările comerciali ale portului, transactiunile, se pare a fi mai animate in populatie, grâne ghice si secara.

Pretiurile curente suntu:

Grâu ghica de la 240—270 kil'a de Galati.

Arnautu " 200—215 "

Popusioi " 142—143 "

Secara " 148—155 "

Depositulu de grâu e forte micu, pâna la 2000 kile; — popusioi vre-o 20,000 kile, — secara ca la 1000 kile.

Corabii suntu pucine, inse se ascépta sa sosesc. — Navlulu astazi este urcatu. Ploile au incutigat lumea, putindu sperantile de o bona recolta.

Edictu.

Georgiu Munteanu din Bodu, carele de 14 luni, parasi cu necredintia pre legiuítá sea socia Ecaterina Halmageanu la 2 septamâni dupa casatorii'a loru, — este prin acésta citat, că in terminu de undu anu si o di, dela datulu presinte, sa se ipresenteze inaintea subsrisului la scaunulu protopopescu, caci la din contra, si in absentia den-

sului se va decide in sensulu ss. canone ale bisericiei nostre greco-orient. procesulu divortialu incaminatul de socia lui.

Brașovu in 4 Aprile 1870.

Ioanu Petricu

Protopopu gr. or. alu tract. alu II. alu 1—30 Brasiovului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de suplentu la statu unea inventatorésca din com. Susaniu, prin acésta se escrie concursu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu in bani gat'a 49 fl. v. a., naturale 6 $\frac{2}{3}$ meti grân 13 $\frac{1}{3}$ de cucuruzu, 66 $\frac{2}{3}$ p. de clisa, 66 $\frac{2}{3}$ p. sare, 10 p. lumini, 6 orgii lemne si quartiu liberu cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru.

Doritorii de a occupa acestu postu suntu avisati, ca recursele loru bine adjustate si adresate comitetului parochialu, sa le subscerna dui proto-presbiteriu in Fagetu, pâna in 3 Iuliu a. c. s. v.

Susaniu in 7 Iunie 1870.

Dupa avut'a intilegere cu dui protopresbiteriu. Atanasiu Ioanoviciu.

37—3

Comitetulu parochiale.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comunitatea gr. res. Vraniu in eparchia Caransebesului si protopresbiteratul bisericei=albe — cu carea suntu impreunate un'a sesiune intréga de pamantu parochiale, 51 meti de cucuruzu si stola dela 170 de case — se escrie prin acésta concursu.

Doritorii de a occupa acésta parochia vor avea a inzestrá petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuvintia, cu

- a) carte de botezu;
- b) testimoniu despre sciintiele pregatitoare castigate inainte de a intra in teologia;
- c) testimoniu absolutioru din sciintiele teologice;
- d) atestatu dela Venerabilu Consistoriu diecesanu despre eualificatiunea, de a imbracá postulu preotescu; in fine
- e) atestatu despre portarea religiosa — morala avuta dupa scire din institutulu teologicu diecesanu;
- si astfelui provediute, stilisate cáttra sindicul parochialu, le voru subserne P. O. D. Protopresbiteru in lám pâna la 12 Iuliu a. c. calid. vechiu,

Vraniu, 16 Iunie 1870

Comitetulu parochialu

Cu scirea si invoarea mea:

Iosifu Popoviciu

Protopresbiteru.

2—38

Burs'a de Vien'a.

Din 27 Iunie (9 Iul.) 1870.

Metalice 5% 58 90 Act. de creditu 249 70 Imprumut. nat. 5% 66 80 Argintulu 119 25 Actiile de banca 709 Galbinulu 5 83

10,000

Dileri la drumulu de feru

afla ocupatiune durabila la cladirea drumului de feru lângă Sabiu pre lângă una tacsa de 1 fl. v. a. pre dî.

Insinuarile se facu in Sabiu atara de tranjamentu la incepitulu drumului spre Mediasiu.